

== Velja po pošti: ==

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1-00

SLOVENEK

== Inserati: ==

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 v
za trikrat " 10 v
za večkrat primeren povsaj.

Poslano in rekl. notice:
enostolpna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

== Izhaja: ==

vsak dan, izvenoma nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Pokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
prejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. Za
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Za enotno združništvo.

Petdesetletnico svojega obstanka je kranjski deželni zastop proslavil z velikodušnim sklepom, s katerim hoče urediti gospodarske razmere v naši deželi. Nova doba za naše združništvo se obeta, katere znak bodi konsolidacija tega našega združništva. To je bil v resnici jubilejski sklep in dolžnost nas vseh je, da z vsemi svojimi močmi delujemo na to, da se ta sklep tudi izvrši v blagor naše domovine. Pri deželnem odboru se bo osnoval deželni revizijski urad za združništvo in deželni zastop bo tudi dejansko podpiral pošteno in zdravo združništvo.

Deželni zbor pa je izrekel pri tem svojo odločno voljo, da se mora naše združništvo zediniti in združiti v trdno in mogočno falango. Vodilo nas je pri tem sklepu prepričanje, da je razcepljenost združništva in medsebojna konkurenca društev, ki so po svojem namenu dolžna delovati složno za skupno korist, kvarna združništva samemu. Kakor moramo na eni strani zapreti vrata vsakomur, ki dela v kvar našem skupnemu cilju, tako pa hočemo vsakega sprejeti v svoj krog, kateri je pripravljen želji deželnega odbora ustreči in nam da garancijo, da bo sodeloval pri velikem delu za gospodarsko povzdigo našega ljudstva.

Zato je pa nujno potrebno, da preneha medsebojni boj med združništvom raznih struj. Ta boj nete večinoma ljudje, ki ne nosijo nobene odgovornosti, ampak v senci anonimnosti mečejo strupeno kopje, ne zmenič se za to, kako veliko škodo povzročijo. Mogoče bo izvesti sklep deželnega zbora le tedaj, ako preneha tista divja gonja, ki ne more ničesar koristnega ustvariti, ampak more samo razdirati in škodovati.

Pred očmi imam zlasti časopisje, ki naj se zaveda v tej dobi, da je tudi ono poklicano sodelovati pri asanaciji naših gospodarskih razmer. Zato se obračam do vsega časopisja brez izjeme, da naj gospodarskih zadržev ne napada, ampak da naj mirno delo konsolidacije prepusti onim, na katerih ramah sloni vsa velika odgovornost. Prepričan sem, da se bodo naši somišljeniki, ki niso nikdar delali iz sovraštva do nasprotnikov, ampak samo iz ljubezni do našega ljudstva, radi ravnali po želji deželnega zbora. Obračam

se pa z nujno zahtevo tudi do nasprotnikov, da naj pomnijo, kako veliko odgovornost nosi vsakdo, ki neti razdor in hoče preprečiti delo onih, ki vse svoje moči posvete gospodarski organizaciji.

Združiti moramo vse združništvo naše dežele pod eno streho. Kdor temu nasprotuje, škoduje največ ravno tistim, katerim misli na tako neumešten način izkazati kako uslugo.

Naj torej preneha časnikijski boj na združnem polju! Če ima kdo v peresu še kaj strupa, naj se brzda zaradi skupnega blaga! Deželni odbor bo izvedel sklep deželnega zbora v korist onim, ki hočejo z nami sodelovati. Naj ta apel na vse časnike brez razlike ne ostane brezuspešen, da se doseže toli potrebno naše zjedinenje.

V Ljubljani, 22. svečana 1911.

Dr. E. Lampe,
deželni odbornik.

Boj za slovensko šolo na Koroškem.

Boj za slovensko šolo na Koroškem je prinesel dne 16. svečana zopet nov, velik uspeh za Slovence. S tem dnevom smo se znatno približali zmagi. Pravzaprav se lahko reče, da je bila tega dne od naših generalov zmaga že izvojevana. Sedaj se bo šlo samo za posamezne četovodje in posamezne vojake, ako bodo imeli dovolj vztrajnosti, poguma in razuma pri preganjanju nasprotnika in izkoriščanju zmage.

Najsijajnejša zmaga ostane lahko brez vsake koristi, ako zmagalec po zmagi mirno obstane na bojnem polju, praznuje zmagoslavje in se ne briga dalje za nasprotnika, ne izkoristi njegovega poraza in mu pusti, da se zopet zbere in okrepi in naučen od prejšnjega poraza vrne previdnejši v novi boj.

Dne 16. t. m. je bila pred upravnim sodiščem na Dunaju obravnava nad pritožbo koroških Slovencev št. Danijelske občine, ki zahtevajo v Strojni in v št. Danijelu slovensko šolo. Deželna oblast in ministrstvo jim je vse pritožbe odbilo, najvišje sodišče jim je pa ugodilo in izreklo, da je deželna oblast in ministrstvo kršilo ustavno zajamčene pravice te občine.

Tu hočem navesti glavna dejstva iz tega dolgoletnega boja.

Upravno sodišče pod predsedstvom ekscelece Schwarzenau in referenta dvornega svetnika Mallnitza je razsodilo: »Razsodba koroškega deželnega šolskega sveta in ministrstva se razveljavi, ker ni utemeljena v postavi.«

Najprej se je šlo za vprašanje, če imajo Slovenci sploh pravico, pritožiti se na najvišje sodišče. Od slovenske strani so nastopili kot pritožniki trije: 1. Politična občina št. Danijel, v katero okrožju ležita šoli na Strojni in v št. Danijelu.

2. Krajna šolska sveta na Strojni in v št. Danijelu.

3. Mnogo staršev skupaj za svoje otroke.

Pritožili so se nalašč vsi skupaj obenem, da bi se dognalo enkrat za vselej, kdo se ima v takih slučajih sploh pravico pritožiti in da bi sodišče ne moglo reči, ako bi se na primer pritožil samo krajni šolski svet, da on ni imel do tega pravice, ampak samo občina, ter bi se morala vsa stvar začeti še enkrat.

Upravno sodišče je odločilo najprej, da se pritožbe staršev in krajnih šolskih svetov zavrnejo, češ, da oni nimajo do takih pritožb pravice. Ostala je pa še pritožba občine in to je sodišče rešilo popolnoma po želji Slovencev.

Namesto dr. Janko Brejca je zastopal na Dunaju živeči češki advokat dr. Lenoch slovensko stran. V svojem poročilu, s katerim obvešča svojo stranko o izidu pravde, pripominja:

»Stvarno utemeljevanje razsodbe je bilo sedaj nekoliko drugačno kot sicer. Paragraf 6. ljudsko-šolskega zakona, na katerega sta se sklicevali obe stranki, se mora tolmačiti v zvezi z drugimi postavami. Predvsem je tu člen XIX. državnega temeljnega zakona, da ima vsak narod pravico do izobrazbe v svojem maternem jeziku in da v deželah, kjer se govori dva jezika, ne more nikdo biti siljen k učenju drugega deželnega jezika. Ker se gre v tem slučaju za Slovence, je slovenski jezik sredstvo za izobrazbo in se ne more vsiljevati drugega jezika nikomur.

Sedaj bomo videli, kaj bo počel koroški deželni šolski svet.

Predvsem mora izdati sedaj ministrstvo nov, s to razsodbo se ujema odlok. Zoper ta odlok se ne bo mogel tukaj nikdo ponovno ustavljati, ker Nemci niso rekurirali.

Potem bo pa imel deželni šolski svet dolžnost, to odredbo izvršiti.

Nevarnost bi obstojala samo v tem, če bi občina si dala upogniti svojo hrbtnico Občina Poštorna na Nižjeavstrijskem je tudi nekoč izvojevala odlok, da ima v njeni šoli veljati češki učni jezik.

Ko so gospodje v nižjeavstrijskem deželnem odboru to zvedeli, poslali so takoj svoje češke uradnike (brez takih namreč niso mogli radi mnogih čeških in hrvaških občin na Nižjeavstrijskem nikakor poslovati) v Poštorno in občinsko zastopstvo je bilo tako slabo, da je podleglo pregovarjanju in obljubam, da bo deželni šolski svet povrnil občini vse šolske stroške, samo, ako vpele dvojezično šolo.

Potem je trajal dalje desetletja boj za češko šolo, dokler se slednjič ni zopet dobilo tako občinsko zastopstvo, ki je glasovalo za češko šolo. Toda med Čehi v Nižji Avstriji se dobe vročekrvneži in nemirni ljudje, ki ne marajo hoditi po postavni poti in so porinili vmes Komenskyjevo šolsko društvo, da je ustanovilo tava (kakor leže stvari) popolnoma nepotrebno zasebno češko šolo in to celo brez pravega oblastvenega dovoljenja. Nastal je velik ropot, nemir je bil vedno večji, položaj vedno žalostnejši in konec je, da je izšla postava, po kateri se ne sme na Nižjem Avstrijskem ustanoviti nobene javne češke šole.

Treba je torej ljudi pravočasno podučiti ter jih pripraviti do tega, da bodo stali trdno in zlasti, da ne bodo storili ničesar zoper obstoječe postav.

Iz tega uspeha zamorejo vaši ljudje jasno spoznati, kdo misli z njimi pošteno, morebitnim kričačem in ljudem, ki hočejo ribariti v kalnem in delati zgago, je treba pa vrata pokazati. Takega mnenja je Čeh, ki pač pozna razmere.

Razsodba upravnega sodišča je torej za koroško slovenstvo velike načelne važnosti in praktičnega pomena. Sedaj bo odprta pot, po kateri bo prihajala občina za občino do slovenske šole. Čež par mesecev se že zopet vrši pri upravnem sodišču razprava radi šole v Vogrčah, občina Blato pri Pliberku. Upravno sodišče pač ne bo moglo razsoditi drugače, kakor v tem slučaju.

Toliko za danes. V prihodnjem članku Vam napišem drugo poglavje iz mučeniške zgodovine koroškega slovenskega šolstva.

LISTEK.

Obisk pri Jugoslovanih.

Spisal Ivan Doleneč.
(Dalje.)

Vso to pisano nošo sem imel pr'liko občudovati pri novi maši, katera seveda ni mogla biti v Šidu, ampak peljati smo se morali v sosednji Gibarac. Da bi bil imel kak katolik iz Šida novo mašo, tega ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Zato je bilo na vseh ogljih dosti radovednih gledavcev — še pravoslavni pop je prišel iz župnišča ter se vsedel na klopi pred hišo — katerim so pa kvarili zabavo oblaki prahu, ki se ga ob lepem vremenu v Slavoniji prav tako malo manjka kot blata do kolena ob dežju.

Slavnost, ki je sledila novi maši in katere lepi uspeh je bil prav tako sad izredne kuhinjske spretnosti, kot pa posebno finega družabnega talenta ljubeznive novomašnikove gospe tetke, se v Slavoniji precej loči od nove maše pri nas. Mladji svet je namreč kar na prostem ob zvokih tamburice plesal kolo. Prijazne mlade prebivalke Šida so me hitro uvedle v vse skrivnosti slavonskega kola, tako da sem kmalu po-

veličeval tudi jaz novomašno slavnost s svojim plesom.

Slavonski občaji se pa tudi sicer močno razlikujejo od naših. V Šidu občujejo čisto priproste rodbine med seboj tako kot pri nas najvišji krogi. Pri svidenju in slovesu se znanci poljubljajo. Damam se poljubim roka brez ozra na njih stan. »Ljubim roku« je zelo običen pozdrav. Dedu novomašnikovemu je poljubil vsakdo roko. In ded nima nikakega premoženja in tudi ni kak penzioniran visok uradnik, ampak bivši posestnik šidski. Medsebojno občevanje je ondi splošno zelo toplo in intimno v dobrem pomenu besede. Zlasti ugaja tujcu spoštovanje starosti.

Uljudni med seboj, se odklikujejo še po posebni prijaznosti do svojih gostov. Na znani slovanski gostoljubnosti participirajo Slavonci v najobilnejši meri. Njih gostoljubnost spominja še na čase, ko je bivalo pri njih večje blagostanje kot sedaj. Sorodnik novomašnikov nas je povabil na svoj vinograd v Fruški gori. V okusno opremljen sobiči nas je čakalo imenitno kosilo. Poleg drugih jedil je dal naš gostitelj za kosilo še speci na drogu prašička in za večerjo janca. Pa je bilo vseh gostov le kakihdvanajst! — Pri tej pr'liki moram popraviti laž, katero sem izrekel nasproti našemu res ljubeznivemu gostitelju, ki nas je pogostil z na-

drogu pečenim prašičkom in jagnjetom, ko me je vprašal, kako mi diši tako pečeno meso. Odgovor uljudnega gosta na tako vprašanje se razume sam ob sebi. Resnici na ljubo bodi pa povedano, da sem takrat grdo lagal. Za moj okus taka jed ni.

Da smo v vinogradu peli vsi, peveci in kričači, se razume. Slavonska pesem se od naših narodnih pesmi po melodiji silno loči; enakomerna je kakor ondodna zemlja. V sled njene vsebine sem si zapomnil zlasti eno pesem, katero podajam tukaj v sremskem narečju in ki jo je moral zložiti precejšen pesnik. Fant gre po polju in sliši, da škriplje vodnjak:

Škripi gjeram, škripi gjeram...
Tko je na bunaru?)Na bunaru, na bunaru
Kajka) materina.Zasukala, zasukala
svilene rukave.Bele) joj se, bele joj se
ruke do lakata.

) Posebna vrsta vodnjaka.

) Vodnjak.

) Katarina.

) Belijo, Blestijo.

Vodu grabi, vodu grabi,
belo lice hladil.Vodu lije, vodu lije,
belo lice mije.»Devojčice, devojčice,
daj, da ljubim lice!«»Ne dam lica, ne dam lica,
nemaš nausnica.«)»Daj mi lice, daj mi lice,
bit će ») nausnice!«

Melodija je kljub buršikozni vsebini resna, skoro otožna, kakor pri ogromni večini narodnih pesmi.

Se en izlet naj omenim iz Slavonije. Dan po novi maši smo se peljali v kakih dveh uri oddaljeni pravoslavni samostan. Na vsak način je bila to znamenitost, katere ne bom tako kmalu zopet videl. Menihi so seveda samci. Sicer je nepotrebno, da to omenjam, a mene je vendar zelo presenetilo, ko sem slišal, da imajo tudi pravoslavni še celibat. — Samostan leži v lepi dolnici Fruške gore ob robu gozda. Poslopje je lepo prenovljeno in napravljeno svojo okolico na človeka jako lep vtis. Nad samostanom je napis v cirilici: »Manastir Pribina glava. Zadužbina

) Brke.

) Bodejo.

Shod v Vodmatu.

V nedeljno dopoldne je bil shod S. L. S. v gostilni pri Flegarju v Vodmatu, na katerem je govoril drž. in dežel. poslanec E. Jarc in profesor K. Dermastja, ki je tudi otvoril in vodil zborovanje. Prvi je govoril poslanec E. Jarc, ki je izvajal sledeče:

Liberalni predpust.

»Zdi se mi, da tako veselega predpusta kakor letos še ni bilo v Ljubljani. Poleg drugih zabav nam pripravljajo liberalci tudi shode, ki zbuja med ljubljanskim prebivalcem jako mnogo smeha. Naši ljubi liberalni stranki moramo biti hvaležni, da je svojo politiko tako vozila, da bo prišla na kant tudi v Ljubljani kakor je na deželi. Liberalna stranka je bila včasih mogočna stranka. Včasih je pred njenim generalisimom dr. Tavčarjem vse trepetalo, danes pa je drugače. Tisti, ki so nekaj napadali, se morajo danes braniti. Kdo pa nastopa na liberalnih shodih? Dr. Tavčar in poleg njega ljudje, ki so se ž njim gledali kot pes in mačka. Kaj si pri vsem misli dr. Tavčar, ki se je o teh ljudeh izrazil v dežel. zboru skrajno poniževalno, je njegova reč. Dosti govorov na liberalnih shodih pripisujem na rovašne pozne ure. Zato smatram te govore za slabe prepustne šale.

Liberalno časopisje.

Kaj pa liberalno časopisje? Bila je doba, ko je »Narod« mrgolel samih osebnih napadov na duhovščino in pristaše S. L. S. Njegov konkurent »Jutro« je uvidelo, da bo izpodrinilo »Narod« le, ako bo pisal še bolj nesramno kot ta. In sedaj igra »Narod« vlogo smešne resnosti, »Jutro« pa prinaša osebne napade. Umstvenih argumentov, argumentov, ki gredo do srca in dna duše, ti gospodje nimajo, pač pa samo klofute in blato. Čimbolj pa nas napadajo, tembolj se odpirajo oči tudi pametnejšim liberalcem in tembolj se širi moč S. L. S. tudi v Ljubljani.

Liberalni frazerji.

V teku včerajšnih debat v dežel. zboru je dr. Krek povedal jako umestne besede. Dr. Triller, ki je včeraj nastopil kot ogorčen lev, se je kmalu nato spremenil v smehljajočo jagnje. In smehljaj je bil konec vse ogorčenosti. Dr. Krek pa je zaklical liberalcem: »Kar vam je ostalo, je edino še fraza, drugega ne znate kot povedati fraze.« In za nas bi bila največja nevarnost, ako bi šli na pot fraze. Od ploska na liberalnih shodih nima koristi nobeden in ako bi iskali poslanci S. L. S. samo ploska na shodih, bi S. L. S. ne napredovala. Danes zasleduje S. L. S. politiko treznega razuma. S. L. S. stremi za tem, da dvigne slovenski narod gospodarsko. Državni uradniki so pričakovali, da pridejo vsled večjega števila prebivalstva v Ljubljani v višjo plačilno stopnjo. In kaj se je pokazalo pri ljudskem štetju? Da nima Ljubljana niti 40.000 prebivalcev, temveč samo nekaj nad 38.000. To kaže, da gospodarsko življenje v Ljubljani ni na tisti poti, kakor bi moralo biti. To kaže, da se vsled gospodarskih razmer v Ljubljani ljudje raje naseljujejo v okolici. In temu je kriv bivši ljubljanski občinski svet, ki ni ničesar

despota Jovana.«¹⁾ Vstopimo. Po vrtu se je izprehajal siv redovnik, lepo rejen, oblečen v črn talar, z visokim svetlim brezokrajnim pokrivalom na glavi. Sprejel nas je prav prijazno in nam razkazoval samostan. Celo njih Rešnje telo nam je kazal v cerkvi. Po lepih samostanskih sobah je viselo mnogo slik novjših umetnikov. Ena slika je predstavljala osvoboditelja Srbije, druga Kosovsko devojko, znano iz srbskih narodnih pesmi, tretja je kazala prizor, ko je avstrijska armada prišla prvič do teh krajev, kjer stoji samostan itd. Nabožnih slik je bilo primeroma malo. Slike nam je razlagal uljuden star lajik, ki je kazal precejšno izobraženost ter je bil preje učitelj v Bosni. Kako je prišel v ta samostan, mi je uganka. On je tvoril glede zgodovinskega znanja precejšen kontrast k našemu sicer časti vrednemu staremu menihu, ki nam ni vedel povedati, v katerem stoletju je živel despot Jovan, ustanovitelj tega samostana. Sicer je bil šele par mesecev notri, a vendar sem se čudil, da se tako malo briga za zgodovino svojega samostana.

(Dalje.)

¹⁾ Manastir = samostan. Pribina glava se imenuje del Fruške gore. Zadužbina znači, da je dotični despot Jovan zapustil kapital za zgradbo tega samostana v blagor svoje duše, za svojo dušo. Tako se je ta beseda vsaj meni razlagala.

storil za izboljšanje gospodarskih razmer v Ljubljani.

V dežel. zboru sem zastopnik enega najbolj bogatih kmetijskih okrajev, kranjsko-škofjeloškega. V tem okraju pa se je izkazalo, da prebivalstvo ni napredovalo po številu kakor bi se pričakovalo. Temu je vzrok izseljevanje. V zadnjih 10 letih se je izselilo 300.000 Jugoslovancev v Ameriko in druge kraje. Ne izseljujejo se ljudje vsled političnih razmer, ampak zato, ker na domači zemlji nimajo kruha. Zato stremi S. L. S. po kulturnem in gospodarskem napredku slovenskega ljudstva.

Liberalna binavščina. — Delo S. L. S.

Liberalci so bili najhujši nasprotniki splošne in enake volivne pravice za drž. zbor. To je treba povedati, ker sedaj liberalci vpijejo, da smo nižjim slojem odvzeli volivno pravico v občinski svet, medtem ko je ravno nasprotno res. V boju za splošno in enako volivno pravico pa je stal dr. Šusteršič v ospredju med krščanskimi socialisti in socialnimi demokrati, in ne kesamo se tega. Ali so prej poznali Slovence v državnem zboru? Pač enkrat so nas spoznali. Bilo je to takrat, ko je dr. Tavčar napadel v družbi z vsenemškim kričanjem Schönererjem dr. Šusteršiča v znani žindra-aferti. Takrat so pisali časopisi o Slovincih. Danes pa je drugače. Danes ve vsa Avstrija, da žive Slovenci, ki zahtevajo svojih pravic, in danes pišejo nemški in židovski časopisi vsak teden od nas pod naslovom: »Dr. Šusteršič und die Slovenen«. Boji V. L. S. v državnem zboru so pokazali, da se nas ljudje od nemške strani silno boje. To se je zlasti pokazalo v zadnjih dneh v vseučiliškem vprašanju, ko smo rekli: Ali sprejmete naše resolucije glede slovenskih vseučiliških zahtev, ali pa vložimo 5000 resolucij in vodite dalje državni zbor. Tako so naši poslanci vodili boj za vseučilišče in s tem tudi proti sovražnemu sistemu.

Skupaj s Hrvati! — Hofrat Ploj. — Vladni špiceljni. — Vseučiliško vprašanje.

Kaj pa so storili liberalni poslanci? Kaj je naredila takozvana Plojeva grupa? Hofrat Ploj je že en star gospod, ki bi rad na svoja stara leta avanziral. Gospodje okoli njega in on sam pa so nam hoteli v jeseni diktirati vso našo taktiko. Zgodilo pa se je, da so štirje dalmatinski pravaški poslanci vstopili v »Slovenski klub« in da se je klub ojačil ter šteje sedaj 22 poslancev. Temu dejstvu pripisujem veliko važnost, ker imamo Slovenci le skupno s Hrvati iskati boljše bodočnosti, ker moremo Jugoslovani po svojem številu le skupno doseči trajne uspehe za našo skupno domovino. Naše geslo je: S Hrvati naprej za naše pravice! Če bi bil Ploj v resnici slovenski politik, potem bi se njegov vpliv ne manjšal, ampak večal. V splošno poznanje njegove vrednosti pa povdarjam, da ž njim ni varno sedeti pri skupni mizi. V dokaz nam služi zlasti sledeče dejstvo. Vseučiliški klub je imel sejo ter je sklenil, da gre njegov predsednik posl. Povše k naučnemu ministru Stürgkhu ter ga obvesti o vseučiliških slovenskih zahtevah in vpraša, kaj misli z ozirom na te zahteve storiti. Zgodilo pa se je, da je hofrat Ploj takoj po seji vseučiliškega odseka tekel k Stürgkhu ter ga informiral, v katerih stvareh ga bo predsednik vseučiliškega odseka poslanec Povše interpeliral. (Klici: Škandal! Fui!) Takim ljudem pravimo, da so vladni špiceljni. Poslanci »Slovenskega kluba« pa bodo vsekdar storili to, kar jim veleva dolžnost. In izvršili so tudi svojo dolžnost! Reciprociteta zagreške univerze je za nas večje važnosti kakor pa praška univerza! Da je naša politika stvarna, je dokaz to, da je v proračunskem odseku glasovalo dve tretjini poslancev za naše vseučiliške resolucije in ni dvoma, da bodo sprejete tudi v zbornici. Iz vsega boja v vseučiliškem vprašanju pa smo spoznali, da je hofrat Ploj zagovornik vlade, ne pa ljudstva.

Čehi in V. L. S.

Še nekaj o našem razmerju do Čehov. Spominjam samo na liberalni shod v »Mestnem domu«, ko so slovenski liberalci izrekli soglasno zahvalo »Slovenskemu klubu« za slovensko univerzo. Čez nekaj časa pa je nastopil proti upravičenim slovenskim zahtevam prof. Masaryk, za njim dr. Trešić in nazadnje »Slov. Narod«. To je bilo že v tistih časih, ko se je šlo za izprijembo vlade in ko so hoteli nekateri delati račun brez V. L. S. Takrat, ko je bilo treba nesti kožo na trg, so porivali v ospredje dr. Šusteršiča, takrat pa, ko se je šlo pri izprijembi vlade za dogovor z Jugoslovani, so de-

lali Čehi za svoj enotni skupni klub. Dr. Šusteršič se nikakor ne bori za kak ministrski portfelj, ker dobro ve, da so v sedanjih razmerah ministri kaj hitro penzionirani, in penzioniran minister nima nikjer vpliva, kar nas izkušnja uči drugod. Dr. Šusteršič pa noče iti še v penzijo, ker hoče delati za slovensko ljudstvo, kakor je delal doslej. Pri Čehih imajo sicer vse polno penzioniranih ministrskih ekscelenc, a kaj imajo Čehi od tega? Toda ne giede na to, moramo konstatirati, da so Čehi sami ponudili, da se oživi »Slovenska Enota«. To pa so sorili vsled tega, ker so spoznali, da smo Slovenci vpostevanja vredni faktor v državnem zboru. Mi smo bili takoj za to, da se oživi »Slovenska Enota«, ker stremimo za tem, da dobe Slovani v vladi iste pravice kakor Nemci. To je naše stališče tozadevno.

Draginja in bivši mestni občinski svet.

Še nekoliko besed o draginjskem vprašanju. Dejstvo obstoji, da danes ne občutimo samo draginje mesa, temveč tudi drugih stvari. Draginja mesa pa tudi ne bo odpomoglo argentinsko meso; začasno bi se pa moglo odpomoči draginji z drugimi sredstvi, na primer z odpravo vzitnine na meso ter je nekak tozadevno predlog že vložen v državnem zboru. Tare nas pa mogoče še bolj kot draginja mesa, stanovanjska draginja. Tozadevno se je uvedla že v državnem zboru pomožna akcija. Treba pa je predvsem, da podpirajo pri tej akciji državo tudi druge korporacije, zlasti občine. Kaj pa je storila Ljubljana za rešitev vprašanja o stanovanjski draginji? Nas napadajo zaradi bivšega vojaškega oskrbovališča. Občinski svet je nameraval tamkajšnji svet drago prodati. Na tem svetu bi se zdale drage hiše, v katerih bi bila zelo draga stanovanja. Posledica tega bi bila, da bi se vsa stanovanja v okolici bivšega vojaškega oskrbovališča tudi primeroma podražila; temu podražanju bi se odzvali tudi drugod po Ljubljani, in tako bi imeli splošno zopet dražja stanovanja. Pametna stanovanjska politika ni to, da se občinski svet drago prodaja, ker s tem se le z ozirom na vloženi kapital v nove stavbe draži stanovanja. Ne vem tudi, ako spada v pametno stanovanjsko politiko bivšega občinskega sveta, da je prodajal svet pod Rožnikom po 5 do 6 K, med tem ko ga je prej prodajal še po 1 K m². Naše mnenje glede komunalne stanovanjske politike je, da bi si morala občina pravočasno preskrbeti svet, ki bi ga potem ceno prodajala. Skrbeti bi seveda morala, da bi tak svet ne prišel v roke spekulantom. Seveda je treba imeti dobre pocestne prometne zveze po mestu, namreč cenene tramvajске. S tem bi bilo veliko pomagano stanovanjskemu vprašanju, ker bi bilo ob dobro urejenih tramvajskih prometnih razmerah, vseeno, ako stanujem v sredi ali ob periferiji mesta. Vsega tega pa ni razumeval bivši ljubljanski občinski svet.

S. L. S. in uradništvo.

Koliko srca so imeli liberalci do delavskih krogov, nam kaže tudi dejstvo, kako so hujskali pri zavarovanju za starost. In zopet je tukaj S. L. S., ki se zavzema z vso močjo za rešitev tega velevažnega vprašanja. Kaj pa uradništvo? V državnem zboru pridejo zanje kmalu na vrsto velevažne zahteve. Vprašam le, kdo pa bodo tisti, katerih glasovi bodo prišli pri rešitvi uradniških zahtev zelo tehtovito v poštev? Ali ne bodo to poslanci S. L. S.? Zato je politika liberalnega uradništva zelo neumna, ako zabavljajo proti nam. V politiki velja načelo: Jaz ti dam, ako me boš podpiral. To velja tudi na adresu slovenskih sodnikov. Odločno povdarjam, da mi je ljubši objektiven Nemeč kot pa strankarski liberalci. Bivši deželnosodni predsednik je bil Levičnik, na njegovo mesto je bil imenovan Nemeč Elsner, ki je pa glede slovensčine pri deželnem sodišču ravno tak kot Levičnik, če ne še bolj. To samo v ilustracijo. Znan pa nam je še drug slučaj, ko je sodni uradnik v Logatecu pred sodno razpravo informiral priče, kako naj govore proti našemu fantu Orlu. Naj se očedijo prizadeti krogi najprej takih grehov, potem se more govoriti nadalje.

Deželne električne centrale.

Kdo je uvedel splošno kurijo v deželni zbor? S. L. S. Večina trgovcev v Ljubljani je liberalna. In kdo je ustanovil prvo slovensko trgovsko šolo v Ljubljani? Kdo dela na to, da dobi Ljubljana višjo trgovsko šolo? Zopet in zopet S. L. S. Za obrtnike je ustanovila S. L. S. deželni obrtno pospeševalni zavod, čegar ravnatelj pride sedaj v kratkem v Ljubljano. Zadnji čas

precej vpijejo liberalni govorniki o manufakturnem papirju. vprašamo pa, kak pa je elektrika v Ljubljani? Kilo-vatna ura stane 70 vin. V katoliški tiskarni, kjer imajo svojo elektrarno, pa stane 32 vin. Zato ni čuda, ako vsa večja ljubljanska podjetja napravljajo svoje elektrarne. Če bi pa bila mehna elektrarna pametno urejena, bi vlekla sama dobiček, ki ga imajo sedaj posamezniki. Pri tem pa se vpijejo čez deželne električne centrale, ki bodo mogle najmanj trikrat cenejše oddajati elektriko kot pa ljubljanska elektrarna.

Neumno vpitje liberalcev.

Za urasranja belokranjske železnice so pozivali liberalci svoje pristaše, naj ne dajo nobenega vinarja zraven, čes, da je udeležen pri celi akciji deželni glavar pl. Suklje in S. L. S. Naj bodo liberalci brez skrbi. Ako pa se bo dalo kaj v ta namen iz deželnih sredstev, bo ga a to zopet S. L. S. Proti melioracijskemu posojilu vpijejo liberalci, tega pa ne pomislijo, da delavci, ki delajo pri osusevanju barja v Gruberjevem prekopu, puscajo ves denar pri ljubljanskih obrtnikih. Vpijejo, da smo sovražniki mest, a ne pomislijo, da je dežela zgradila vodovod v Kranju, Radovljici in Crnomlju in drugod, odkar ima S. L. S. večino v dežel. zboru. Če pa bo dežela kaj dala za Ljubljano, bo dala le vsled vpliva poslancev S. L. S. in ne vsled kričanja liberalnih predpustnežev. Glede cestnega zakona je deželni glavar pl. Suklje jako dobro pojasnil razmerje Ljubljane do tega zakona v »Slovincu«. Vprašam le liberalce, kako to, da so bili tiho takrat, ko so sami zadnjič zvišali ljubljanske občinske doklade za 10 odstotkov. Vpijejo o dežel. dolgu, ne povedo pa, da ima dežela 8 milijonov dolga še iz leta 1848 za kmeško zemljiško odmero. »Klerikalci« tega dolga niso napravili, pač pa ta dolg obstoji še vsled slabega bivšega liberalnega dežel. gospodarstva. — Govornik končno še govori o »Glavni posojilnici«, deželnozbornem zasedanju in združeništvi na Kranjskem ter zaključil svoj govor z besedami, da je liberalna stranka na videz malik izbrona, v resnici pa ima ilovnate noge, kar se bo še zlasti pokazalo pri prihodnjih občinskih volitvah. Govor državnega in dežel. poslancev E. Jarca je sledilo živahno odobravanje. (Konec.)

Za železnico Polzela-Molnik-Kamnik-Kranj-Loka-Ziri.

»Meščanska Zveza« v Kranju je sklicala za ponedeljek shod, ki naj bi manifestiral za gorenjo železniško proggo. Dosegla je svoj namen popolnoma. Na shod je prihitelo ljudstvo ne samo iz kranjske okolice, ampak tudi iz škofjeloškega in kamniškega okraja v takih množicah, da je bila velika dvorana, ki ima prostora za 600—700 oseb, premajhna. Na shodu so bili župani občin Kranj, Naklo, Hrasnje, Smlednik, Šenčur, Cerklje, Voglje, Preddvor, Škofja Loka, Stara Loka, Poljane, Trata, Nova Oselica, Motnik, Komenda, Selca, Predoslje, Sv. Jošt, Stražišče. Zastopana je bila tudi občina Tržič. Za predsednika shodu je bil na predlog g. Koblarja, ki je otvoril shod, izvoljen g. Marenčič. Kot vladni komisar je bil prisoten g. glavar Schitnik. Zapisničarja sta bila gg. Sitar in Kumer. Prvi govornik, g. dekan Koblar, je poudarjal predvsem veliki gospodarski pomen nameravane proge, ki naj bi odprla prometno najlepši in najbogatejši del kranjske dežele. Dvoma ni, da bo tudi vojna uprava za to proggo, ker je njen strateški pomen na dlani. Lokalni železniški odbor je že izvršil glavne pripravljavne korake in nabral že precej prispevkov. Vmes pa je prišla akcija za železnico Polzela—Domžale, ki se je začela siliti v ospredje kot progga, ki bi imela večji gospodarski pomen, dočim naj bi bila progga Polzela—Kamnik—Kranj nekaka narodna koncesija Slovincem. Proti temu treba odločno ugovarjati. Zato imej današnji shod namen, da pozove glavni železniški odbor, naj vztraja pri svojem prvotnem sklepu in se obrne tudi na železniško ministrstvo za to proggo. Glavni pomislek je bil doslej ta, ker je tehnično težavno bodočo proggo po mostu tržiške železnice speljati na kranjski kolodvor. Nasprotno pa bi bila kranjska okolica in mesto Kranj zavzeta za to, da bi šla železnica pri Čirčičah preko Save, s katerim stališčem se strinja tudi prebivalstvo kamniškega in loškega okraja. Poročilo se je vzelo na znanje z živahnim odobravanjem. V imenu mesta Kranja je pozdravil shod g. Pirc, v imenu Škofje Loke g. Lenček in v imenu Kamnika

g. Benkovič. Državni poslanec Demšar je izvajal, da pozdravlja z veseljem vsak korak za gospodarski napredek okraja. Z dr. Krekom sta vložila že lani predlog za to progno. Državni poslanec Jarc je izrazil zadovoljstvo, da kaže kmečko ljudstvo toliko zanimanja za to vprašanje. Govoril je nato o stališču, ki ga zavzema državna uprava napram takim vprašanjem. V železniškem odseku se vrši sedaj generalna debata o lokalnih železnicah, ker je stavil poslanec dr. Ellenbogen predlog, naj predloži železniško ministrstvo program nameravanih zgradb, poslanec Zazvorka pa predlagal, naj se zagotovi lokalne železnice brez ozira na stanje državnih financ. Železniški ministar Glabinski je obljubil, da v kratkem predloži predlogo o lokalnih železnicah. Ker pa se ima podaljšana železnica graditi kot glavna proga, bo treba premagati razne ovire. Največ imamo pričakovati od podpore vojne uprave. Treba pa bo izpodbiti mnenje, kakor da bi bila druga železniška zveza s Trstom bogve kaj koristila Kranjski. Korist ima poleg Bohinje in Bleda največ Kranjska industrijska družba. Saniranje državnih financ in zlasti uprave državnih železnic, ki so izkazale 1. 1909. 115 milijonov kron deficita, za 37 milijonov kron več, kakor je bilo proračunano, sta nadaljna predpogoja za izvršitev teh načrtov. Odstraniti pa je treba tudi ovire doma. Izginiti morajo malenkostni lokalni oziri, izginiti zlasti omejenost tistih krogov, ki vidijo v vsaki gospodarski akciji S. L. S. samo strankarsko-politične poteze (prispevek za železnice, deželna električna centrala, melioracije, zadrugištvo). Ne preveč optimizma, kakor bi bilo z manifestacijjo vse storjeno, več smotrenega in enotnega dela!

Na predlog gosp. Kumra ste se ob koncu shoda sprejeli soglasno ti-le resoluciji:

I. resolucija na glavni železniški odbor v Ljubljani.

Današnji javni shod v Kranju pozivlja glavni železniški odbor v Ljubljani, da vztraja pri svojem prvem sklepu, da se trasira železnica Polzela—Kamnik—Kranj—Škofja Loka—Žiri ter dela na to z vsem svojim vplivom, da se kakor hitro mogoče ta projekt uresniči.

II. resolucija na železniško ministrstvo, oziroma železniški svet.

Današnji shod v Kranju opozarja železniško ministrstvo na gospodarsko važen pomen železniške proge Polzela—Kamnik—Kranj—Škofja Loka in nje podaljšanje na državno železnico proti Trstu ter stavi upanje, da bo dalo železniško ministrstvo tej železniški zvezi prednost pred vsakim drugim načrtom.

Brzobjavno so pozdravili shod gosp. baron Apfater in županstvo Motnik in Križ pri Kamniku.

Pasiven odpor v Trstu.

Službo po predpisih delajo v Trstu uradniki državnih železnic, carinski, finančni, sodni in uradniki nameštva. Listi, ki so navadno uradništvu zelo prijazni, so pričeli o tej službi po predpisih zelo neugodno pisati. Kdo se bojuje? Proti komu? Bojujejo se za svojo zahtevo, draginjsko doklado, tržaški uradniki, državni nastavljeni in predstavitelji njene moči. Proti komu? Proti vladi, ki je sestavljena zdaj iz uradnikov. Delati službo po predpisih so se naučili tržaški državni nastavljeni in uradniki po uradništvu južne železnice, ki je svojčas hotelo zadeti umazano južno železnico. Kdo je pa zadet po pasivnem odporu v Trstu? Trgovina, industrija in obrt, ki dejansko niso krivi, če višji uradniki nočejo dati nižjim, kar zahtevajo. Naša država sama kot taka je glede na trgovino, industrijo in obrt zelo zaostala nasproti drugim. Mi v Avstriji imamo priznano že zdaj najdražje plačano uradništvu, ki je preskrbljeno tako za slučaj bolezni in za starost, kakor tudi glede na preskrbo uradniških vdov in sirot, kakor noben drug, tudi vojaški stan ne. Preskrbljeno je avstrijsko uradništvu bolj, kakor n. pr. uradništvu v Nemčiji. Pritoževati se tudi ne more, da bi postopala naša postavodaja mačehovsko z njim; saj se vedno in vedno izboljšavajo uradniške razmere. Tudi v Trstu samem so uradnikom pred štirimi leti dali vsakemu podpore 40 do 160 kron. Uradniške plače same kot take ne zaostajajo za plačami drugih zasebnih uradnikov in jih še prekašajo v primeri. Čudno so pa razmere v našem državnem uradništvu, da bolj biti ne morejo. Zakaj? Zdej se zgražajo tisti listi, ki vedno koketirajo z uradništvom, ker delajo službo tako, kakor to res zahtevajo predpisi, ki bi se jih morali uradniki vedno držati. Iz kulantnosti nasproti strankam držav-

no uradništvu navadno ne postopa s paragrafsko natančnostjo in je zato v rednih razmerah dejansko vedno v nevarnosti, da ga zapazi oko višjega in da ga pošlje v tiste pisarne, kjer se potem na dolgo in široko popolnoma po predpisih sestavljajo zapiski disciplinarne preiskave, ki konča ali z dolgim nosom ali pa še s kakšno hujšo piko.

Zdej pa premeščajo v Trstu uradnike, ker delajo službo tako, kakor bi jo morali vedno izvajati. To je zelo resno, a obenem tudi zelo, zelo smešno.

Uradno se poroča iz Trsta, da se je včeraj zamudila pismena pošta za 30 minut in da je zaostal del beljaške pošte. Prav velikih zamud včeraj baje ni bilo. Brzobjav Dunaj—Trst je včeraj redno funkcioniral.

Po drugih poročilih med tržaškimi uradništvom ni več pravega razpoloženja za službo po predpisih. Najbolj se je poznala včeraj služba po predpisih v prosti luki, kjer se je blago štirikrat toliko časa izlagalo, kakor ob navadnem času.

Tudi ministrstvo se je posvetovalo včeraj o službi po predpisih v Trstu. Ministri so bili mnenja, da se mora proti uradnikom postopati z največjo strogostjo. Morebiti bo imel pasiven odpor to dobro posledico, da bodo poizkusili modernizirati stroge zavlačujoče službene predpise.

KORUPCIJA V SRBIJI.

Srbska skupščina je včeraj prapravljal o naknadnem kreditu 680.000 dinarjev za 15 gorskih baterij. Ob tej priliki se je prečitelo poročilo parlamentarne preiskovalne komisije, ki naglašala, da je napravilo ob dobavi teh baterij vojno ministrstvo napake in da se opozarja na nekorektnosti. Kaclerović želi, naj skupščina odločno nastopi proti vednim škandalom pri dobavi vojaških potrebščin. Vojni minister Gojlovič zagovarja vlado in pravi, da če bi sledili Kacleroviću, bi se zopet ponavljali klici: »Proč z armado«. Kaclerović je nato izjavil, da zadene vojno ministrstvo krivda, ker ni bila srbska armada sposobna za boj, dasi vzame Srbom iz žepa zadnji vinar.

Zborovanje državnih slug.

Ij Ljubljanska podružnica I. avstr. društva državnih slug je imela v nedeljo popoldne redni občni zbor v gostilni »Pri črnem orlu«. Zborovanje je otvoril predsednik Marinko, ki je pozdravil navzoče, zlasti z dežele došle cestarje. Iz blagajniškega poročila g. Sternada posnemamo, da je imel upravni sklad podružnice ob koncu 1. 1910. 1161 K 29 v dohodkov, 1010 K 30 v stroškov, preostanek pa je znašal 150 K 99 vin. Podporni sklad je imel 275 K 23 vin. dohodkov. Podpor se je izplačalo 11 potrebnim članom v znesku 137 kron 36 vin., vsled česar je bilo ob koncu leta 87 K 87 vin. preostanka v tem skladu. Računski preglednik gosp. Faganel je izjavil, da so vsi računi v redu, nakar se je poročilo odobrilo. Tajnik g. Hübscher je poročal o poslovanju podružnice, ki je posredovala glede službene pragmatike. O uspehih se doslej sicer še ne more govoriti. Doseglo pa se je nekoliko izboljšanja položaja cestarjev, a treba je doseči zanje še popolno pokojnino namesto dosedanje odpravnine. Podružnica je imela v preteklem letu 8 odborovih sej, priredila je en javen shod, potovalni shod v Logatcu ter 10 mesečnih sestankov. Poslala je deputacijo k finančnemu ravnatelju, dvornemu svetniku Klimentu radi razpisa sistemiziranih služb pri kranjskih davkarjih ter je g. Kliment ob tej priliki obljubil po možnosti ugoditi željam državnih uslužbencev. Podružnica stremi po tem, da se državnim uslužbencem najprej vštejejo vsa vojaška in provizorična leta, odslužena v cesarskih službah v plačilne stopnje, kakor so to doslegli že uslužbenci deželnih in avtonomnih oblasti. Nadalje stremi za tem, da provizorični uslužbenci dosežejo definitivno nastavljenje po enoletnem službovanju. Delati je treba neumorno na to, da se vdovam državnih uslužbencev zviša pokojnina od 400 na 600 K in tudi sirotam vzgojnina primerno poviša. Drž. sluge zahtevajo tudi 35letno službeno dobo za vse državne sluge, za jetniške paznike in za policijsko stražo pa 30letno službovanje. Vsem državnim uslužbencem se mora priznati za čezurno in nočno službo primerna nagrada. To so zahteve, po katerih izpolnitvi stremi organizacija državnih uslužbencev. — Tajniško poročilo se je odobrilo. G. Jeglič poudarja, da je treba doseči tudi hitrejše napredovanje v službeni dobi ter naj se tozadevno posreduje pri državnih poslancih in prizadetih krogih. G. Nemeč graja dejstvo, da služijo nekateri čez določeno službeno dobo ali pa celo že v pokojnini spreje-

majo nove provizorne službe, če tudi jim treba ni. Tako odjedajo samo kruh drugim, ki so ga potrebni. V tem oziru so vsi enaki, višji in nižji. In tako se potem tudi zgodi žalosten slučaj, da je kak sluga 34 let nastavljen le kot pomožni. Pri volitvah izreče g. Hübscher predsedniku g. Marinku, ki na ponovno zahtevo ni hotel več sprejeti nadaljnega predsedstva, zahvalo vseh navzočih za dosedanje delovanje, nakar se izvoli soglasno za predsednika g. Karel Zorko. V odbor so bili nadalje izvoljeni: predsednika namestnik Iv. Lučovnik, blagajnik Fr. Sternad, blagajnika namestnik J. Čuden, tajnik Iv. Hübscher, tajnika namestnik Mih. Kosmač, knjižničar Mih. Boštele, namestnik Fr. Brenčič, nadalje Karel Jeglič, Leopold Faganel, Gašp. Rupnik, Jernej Oswald. Za računsko preglednike so bili izvoljeni Jožef Marinko, Jak. Zeleznik, Jak. Korent. Pri slučajnostih je priporočal g. Jeglič, naj se člani številneje udeležujejo mesečnih sestankov. G. Marinko se pridružuje mnenju g. Jegliča, kateremu tudi izreka zahvalo vseh za njegovo delavnost kot predsednik veseličnega odseka, ki se je najbolje izkazala ob zadnji plesni veselici podružnice v »Unionu«. G. Rupnik je nato predlagal, naj se v zimski sezoni vrše mesečni sestanki ob nedeljah popoldne, poleti pa v sobotah zvečer, čemur se je soglasno pritrnilo. Nato se je dobro obiskani občni zbor zaključil.

Dnevne novice.

+ **Naprednjaška doslednost.** Slov. naprednjaki slove po svoji doslednosti. Kako se včasih naprednjaška protivladnost cedi po »Slovenskem Narodu«, kako v vseh listih psujejo posebno dež. predsednika barona Schwarzja, katelega so z vsjo silo hoteli razkričati celo za »morilca«, proglašali so, da se ne sme z njim občeovati itd. Ob 35letnici »Triglava« pa je šla naprednjaška doslednost deželnega predsednika ponižno vabit na »Triglavanski« ples. In sedaj so bili silno počaščeni, da je za »morilca« razkričavani baron Schwarz prišel v njihovo družbo! V komediji so liberalci mojstri.

+ **Sodna imenovanja in premeščanja.** Za deželno-sodne svetnike so bili imenovani: okrajna sodnika Franc Jantsch v Celovcu, dr. Karel Kočevar v Mariboru in okrajni sodni predstojnik dr. Fr. Zangerl v Rogatcu. Za okrajnega sodnika je bil imenovan Pavel Klemenčič v Celovcu za Celovec. Za okrajna sodna predstojnika pa sodnika dr. Rihard Tschsch v Celju za Velikovec, dr. Jurij pl. Račić v Celju za Konjice. Za sodnika sta bila imenovana: Jožef Tombak za Dravograd, dr. Karel Kurnik za Št. Lenart. Prestavljeni so okrajni sodniki in sodni predstojniki: Rihard Sellyez iz Sevnice v Šoštanj, dr. Franc Ziher v Dravogradu, dr. Ivan Tertnik v Šoštanju in dr. Friderik Marinič v Ptujju k celjskemu okrožnemu sodišču, dr. Jožef Dischinger iz Gorenjega grada v Sevnico, Anton Zdolšek v Laški trg, Rudolf Križek v Borovlje in Franc Tiller v Gornji grad.

Profesor Reisner je poslal liberalnim listom neko pojasnilo, v katerem se hoče oprati. To pojasnilo pa ne bo profesorja Reisnerja nič opravičilo. Profesor Reisner sam prizna da je dobil predujem, da je imel 2 leti dopust in da ni knjige končal; da je pa po shodih čez našo stranko in naše poslance zabavljajal, da so nasprotniki šole, tega nam tako ni treba pojasnjevati, ker to tako vsi vemo. Kar se pa tiče dopusta v šolskem letu 1909—1910, o katerem pravi, da ga je prekinil in prevzel namesto 10, 23 učnih ur na teden, ker je bil to leto odini definitivni profesor fizike drugam imenovan, je pa stvar taka-le: Profesor Reisner v letu 1909-1910 dovoljenega dopusta zato ni izrabil in se svojevoljno z 23 urami obremenil, ker je upal, da bo na ta način sam sebi na gimnaziji posestno stanje ustvaril in bo na ta način lažje definitivno na gimnaziji nastavljen, kar se je tudi v resnici zgodilo. S tem pa ni nobenemu kake usluge storil, kakor hoče v svojem pojasnilu namigavati, ampak ravno narobe, mnogim izprašanim suplentom brez službe odvzel priliko, da bi med njegovim dopustom na zavodu podučevali. Končno opomnimo še, da pravi profesor Reisner sedaj, da bo fizika po Veliki noči gotova, to še ni vse, ker mora, preden pride v šole, biti odobrena od ministrstva. Namesto, da bi profesor Reisner napadal na shodih »klerikalce« kot nasprotnike šole, naj bi gledal na to, da bi se stvar na tak način ne zavlačevala. Tako bi bila morda še le utemeljena njegova domišljavost. O takem postopanju slovenskega profesorja je slovenska javnost že na čistem. Da je to res, je v deželnem zboru pritrnil ce-

lo dr. Triller, ki je izjavil, da naprednega kandidata za občinski svet in naprednega kandidata za mesto odstopivšega deželnega poslanca dr. Oražna profesora Reisnerja — ne more braniti. To je pač huda, a opravičena sodba nad prof. Reisnerjem.

+ **Umrli** je danes zjutraj po kratki bolezni v Šempolaju pri Nabrežini ondotni vikar preč. g. Alojzij Bratina v 51. letu svoje dobe. Pogreb se vrši v petek ob deseti uri dopoldne v Šempolaju. N. p. v m.!

+ **Samo dva slovenska stavka** je govoril deželni glavar goriški ob priliki otvoritve goriške deželne bolnice. To je tako žaljenje goriških Slovencev, da je treba goriškega deželnega glavarja odločno poklicati na odgovor. Slovenci bi ne bili vredni, da živimo, ako bi taka žaljenja mirno prenesli. Deželnemu glavarju naj temeljito mine veselje, da bi kjerkoli in kakorkoli si upal žaliti Slovence. To pa bo doseči z odločnostjo.

+ **Dr. Požar** izjavlja v »Edinosti«, da mu ni pomagal bivši tržaški škof dr. Nagl skoro do take pokojnine, kakoršno si je sam želel. Od svoje strani pa tudi izjavljamo, da naša tozadevna notica odgovarja popolnoma resnici. Želi morda gospod doktor natančnejših podatkov?

— **Poročil se** je 20. t. m. v Boštanju pri Sevnici g. Alojzij Simončič, organist, z gđčno. Ano Jordan in Josip Kranjc z gđčno. Franjo Berlizg.

— **Za policijskega nadkomisarja** v Trstu je imenovan g. dr. Alojzij Gustin.

— **Aretirana detomorilka.** V nedeljo zjutraj so dobili v Trstu na oknu neke hiše truplo novorojenega otroka. Kmalu nato so aretirali detomorilko 22 let staro Josipino Bajec iz Podkrajja pri Logatcu. Bajčeva trdi, da je otrok prišel mrtev na svet.

— **Slavni tenorist Caruso** bo tri večere gostoval na dunajski operi. Dobil bo za vsak večer 15.000 K.

— **Mažarska šola v Brodu na Savi.** Uprava državne železnice ima letos 300.000 K proračunanih za zgradbo mažarske šole v Brodu na Savi. Z zidanjem se prične spomladi.

— **Razpuščeno italijansko društvo.** Italijansko športno društvo v Dubrovniku »Forza e coraggio« je oblast razpustila z motivacijo, da je prekoračilo meje svojih pravil.

— **Trikratni umor v Varaždinu.** V noči od 19. na 20. t. m. je tesarski mojster Ignac Kavor v Varaždinu s sekiro napadel svojega očeta, mater, sestro in brata, ko so spali. Oče je bil takoj mrtev, mati in sestra se borita s smrtjo, brata pa je le malo zadel, ker je utekel. Po tem činu je šel sam na policijo, priznal dejanje in prinesel tudi krvavo sekiro. Sem je prihitel tudi ranjeni brat in Ignac Kavor je takoj planil nanj s sekiro, a so ga navzoči o pravem času zagrabil. Ubijalec je oče devetih otrok. V družini so vladale razrvane razmere.

— **Zmrznjenega** so našli na poti proti Mirni Peči pod Grčvrhom 71 let starega Matijo Pirc. Napotil se je bil k svoji sorodnici, da bi tam stanoval, ker v Lipovcu ni imel več pravice do stanovanja, odkar mu je umrla njegova sestra. Siromaka je bržkone vrgla božjast, kateri je bil zadnji čas podvržen, ali je pa omagal vsled težkega koša, katerega je seboj nesel, ter se mislil odpočiti, pa je zaspal in zmrznil.

— **Smrtna kosa.** Dne 6. t. m. je umrl na Mirni g. Ivan Avsenik, vpokojeni c. kr. poštni kontrolor. Bil je star 65 let. Zadnje dve leti je bil hudo bolan in ni mogel nič iz postelje. Pogreb je bil veličasten. Zapustil je baje okoli 70.000 kron premoženja. Bil je samec. Sorodniki se že pulijo za zapuščino. Pri tem bi se pač vprašali, ali se bo kdo spodtkal nad tem, da je mož imel toliko? Ni hče. Ako bo pa kak duhovnik umrl in zapustil le dvatisoč kron, bo pa vpilo liberalno časopisje, koliko je nagrabil!

— **Prodaja delnic »Ungaro-Croate«.** Madjari bi hoteli na vsak način postati popolnoma lastniki te paroplovne družbe. Vso akcijo vodi »Ogrska trgovska in bančna delniška družba«. Za akcije, nominalne vrednosti 2000 kron jim ponujajo do 7000 kron. Nekateri delničarji Hrvatje so že prodali svoje delnice; no, večina delnic je še vedno v hrvatskih rokah. Prizadevanja »Ogrsko-trgovske bančne družbe« podpira ogrska vlada. Pri nakupovanju teh delnic gre se nanjveč za to, da bi Hrvatje popolnoma pritisnili iz njihovih podjetij na Jadranskem morju — gre se za to, da dobe Madjari svoj Magyar-tenger.

— **Uboj.** (Nadaljevanje porotnih obravnav v Rudolfovanju) 21. t. m. moral se je radi hudočelnega uboja zagovarjati Jure Bačža, 30 let star, samec, rojen v Bilisanih v Dalmaciji. Ju-

re Badža bil je vslužben kot delavec pri grajenju ceste v Doli pri Predgradu. Z njim bili so tudi bratje Kregar, Štefic Alojzij ter Pengov Anton. 16. oktobra 1910, ko je celi popoldan deževalo in je bila na ta dan tudi nedelja, so prišli delavci proti večeru v barako, v kateri so imeli kuhinjo in kovačnico, po večerjo ter se z večerjo podali pred barako na trato. Badža, kateri je bil z drugimi delavci vred zunaj barake, pozval je Alojzija Šefica, da naj bi se ta šel z njim metat, kar je Šefic odklonil, pri tem pa je Badža vendar zagrabil Šefica ter ga vrgel na tla. Badža se je podal potem z odprtim nožem proti Antonu Pengovu ter ga stavil na odgovor, češ, da je on — Pengov — čez njega govoril. V bližini sedel je Anton Kregar. Kregar je Badža opomnil, da naj miruje. Badža se je podal takoj proti Antonu Kregarju z odprtim nožem. Kregar je nato vstal ter odšel v kovačnico, Badža pa za njim. V kovačnici je Badža pograbil Kregarja in ga sunil z odprtim nožem trikrat v levo stran reber. Kregar je vsled zadobljenih poškodb, katere so bile smrtonosne, v deželni bolnici v Ljubljani po preteku enega tedna umrl. Badža je nato odšel iz kraja, se podal v Trst ter tam služil s tujo delavsko knjižico. V Trstu so ga potem aretovali. Porotniki so vprašanje o uboju enoglasno potrdili, nakar je sodišče Badža obsodilo na tri leta težke ječe.

— **Gasilno društvo na Mirni** nekaj javka v »Narodu«, da mu manjka prostovoljcev in manjka novcev ter se prav grdo zaletava v tukajšnje Marijino družbo. Kaj mislite, ako ste vi bankerot, da je tudi vse drugo bankerot? Društvo, ki svoje ude navaja, da hodijo razgrajati na veselice izobraževalnega društva, in če kdo z gosp. župnikom le prijazno spregovori, ga precej ven vrže, tako društvo ne more držati skupaj. Zakaj ste Baraga odvrgli? Zaradi novcev se bomo pa drugi čem pomenili. Vprašamo le tu javno, kam ste dejali kronce, ki ste jih prejeli za udeležbo pri Avenikovem pogrebu?

— **Svojo ženo z nožem napadel.** Franciška Ščuka, žena Franceta Ščuka, kovača v Vipavi je živela jako nesrečno s svojim možem, kajti bil je surov, ter ž njo tako kruto postopal, da je bila primorana zapustiti njegovo stanovanje ter se je nameravala s hčerjo preseliti v Trst. 6. t. m. je prišla po svojo robo ter seboj pripeljala Antona Cizaro in Rafaela Cento. Sprva je pognal obdolženec vse iz hiše, češ, da nima nihče tu opraviti, ker je on gospodar. In res so se vsi podali na dvorišče, kamor je prišel čez nekaj časa tudi obdolženec. Začel se je proti ženi dobrihati in se ji hliniti, češ, da naj le pobere svoje reči, da ji bo še on pri selitvi pomagal. Žena, ki je to možu verjela, je šla s svojo hčerko v prvo nadstropje. Ko je pa jela pospravljati svoje reči, zagrabil jo je mož nenadoma z eno roko za prsa, z drugo roko jo je pa jel svatiti z dolgim kuhinjskim nožem, katerega si je že preje pripravil, v trebuh. Zadal ji je pet sunkov in gotovo bi ne bila ona danes med živimi, da ni imela toliko obleke na sebi, katere ni mogel nož predreti. Bila je le lahko ranjena. Na njeno upitje sta ji prihitela na pomoč spremljevalca, katerima se je posrečilo podivjanemu možu izvit. Obdolženec vse trdovratno taj. Sodišče mu je za kazen naložilo linpol leta težke ječe, katero kazen je takoj nastopil.

— **Utopljenca našli.** Dne 18. t. m. so potegnili pri Zagorju iz Save truplo neznanega človeka. Po zunanosti soditi, je bil ponesrečenec kakih 40 let star velike rasti, močne, dobro rejene postave, rjavih las in majhnih brk. Obleko je imel bolj slabo, na nogah je imel škornje. Pri sebi je imel dve srajci in rožni venec. Identitete se dosedaj ni moglo dognati, gotovo je bil utopljenec kaki tovarniški ali pa delavec na železniški progi. Truplo je moralo biti že dalj časa v vodi, ker je že v precejšnjem trohlenem stanju. Znakov kakega silovitega napada se ni našlo na njem.

Koroške novice.

k **Mladeniški tečaj** Slov. kršč. zveze za Koroško, ki se je danes pričel, obeta se jako dobro. Udeležba lepa nad pričakovanje. Prišli so zastopniki z Brda, skrajne slovenske točke pod Šmohorjem, prišli so visoko gorj z Djekš, najbolj severne slovenske točke, od nepristopnega Sv. Lenarta pri sed-

mih studencih in iz najrazličnejših drugih krajev.

k **Veselica slovenskega delavskega društva** v Celovcu se je vršila v nedeljo v slovenskem hotelu Trabesinger. Velika dvorana je bila krasno razsvetljena in ozaljšana. Udeležba jako velika, nad vse pričakovanje. Zlasti je prišlo iz okolice mnogo mladine.

k **V Grabštajnu** se je vršilo predavanje, potem pa zabava in predstava, prirejena od izobraževalnega društva, ki se je nedavno osnovalo in je sedaj prvič nastopilo. Grabštajn je važna točka tik pod Celovcem, radi tega je tu grozen pritisk nemškutarije. Prirediti je bilo mogoče samo v župnišču, ker drugje ni bilo dobiti prostora. Sicer zelo prostorna soba je bila nabito polna ljudi, ki so vzdržali potrpežljivo celo popoldne. Einspieler je imel tu shode, pozneje je msgr. Podgorc za časa volitev tu nastopil, drugače je pa vsled neznosnih razmer vladalo mrtvilo. Ako bi bil na razpolago boljši prostor, bila bi udeležba najmanj še enkrat tolika.

CERKVENI LETOPIS.

c **Sv. misijon** se bo obhajal v Črnem vrhu nad Polhovim Gradcem od 25. februarja do 5. marca. Vodili ga bodo č. oo. Lazaristi iz Ljubljane.

Razne stvari.

Truplo brez glave v kanalu Donave so že agnosirali. Truplo je neke Marije Kozel, ki je stanovala v devetem dunajskem okraju pri nadzorniku mestne elektrarne Martinu Starščeku. Kozel, katero pogrešajo od 30. junija l. l. je imela razmerje z nekim Alojzijem Pelzerjem, s katerim so jo 30. junija videli v družbi več fantov na jubilejnim mostu. Pelzer in Kozel sta se na mostu sprla. Ako je Kozel sama skočila v vodo, še preiskujejo. Pelzer je zaprt.

Velik uspeh brezžičnega brzojavljenja. Posrečilo se je, da so brez žice brzojavili iz Eiffelovega stolpa v Parizu v Kanado, v daljavi 6000 km.

En milijon za cenena stanovanja. Trgovec Leopold Kempner je zapustil mestu Vratislavi en milijon mark za zgradbo cenениh stanovanj.

Ljubljanske novice.

lj **Predavanja v S. K. S. Z.** Včerajšnje predavanje dr. Kreka je popolnoma napolnilo galerijsko dvorano »Ljud. Doma«. Govornik je razpravljal o raznih aktualnih zadevah.

lj **Javno predavanje v Trnovem** se vrši v četrtek dne 23. t. m. ob pol 8. uri zvečer v prostorih izobraževalnega društva za »Trnovo in Krakovo« (Kornjušna ulica šte. 4 pri Repniku).

lj **Krščanska ženska zveza** ima v četrtek, to je dne 23. t. m. ob 4. uri redno predavanje v Rokodelskem domu. Predava preč. g. prof. dr. Levičnik.

lj **Brezplačne pravniške informacije** dobe člani S. K. S. Z., ki se izkažejo z društveno legitimacijo vsak torek in petek od 7. do 8. ure zvečer v »Ljudskem Domu«, prvo nadstropje. Sodelovanje je obljubilo več juristov.

lj **Slovensko deželno gledališče.** Jutri, v četrtek se poje drugič za nepar abonente G. Puccinijeva krasna opera »Bohème«, v kateri gostuje zadnjič prvi tenor zagrebške opere, gosp. Ernest vitez Cammarota. — V soboto se igra prvič Jaroslava Vrhlickega historična veseloigra »Noč na Karlštejnu«. — V nedeljo bosta dve predstavi.

lj **Po smrti postal major.** V Ljubljani je umrl pred dnevi vpkokojeni stotnik R. Udy. Naredbeni list priobčuje sedaj imenovanje nekaterih vpkokojenih stotnikov za majorje. Med odlikovanimi je tudi umrli stotnik Udy.

lj **Izvanredni občni zbor društva zdravnikov na Kranjskem** se vrši v petek dne 24. februarja ob 7. uri zvečer v hotelu »Tratruk«. Dnevni red: Naznanila predsednika. Podelitev podpor iz dr. Löschner-Maderjeve ustanove. Samostojni predlogi društvenikov.

lj **Računar prof. Reisner** se je, kakor smo že včeraj omenili, na shodu v Trnovem pošteno vrezal. Pravil je ljudem, kakor poroča »Narod«, da so liberalci vložili za občinske volitve 1000 reklamacij. Poizvedeli smo sedaj, da je vseh reklamacij vloženi 1284, od katerih odpade na S. L. S. 472 reklamacij, torej jih liberalci niso mogli vložiti 1000 ker so jih mnogo vložili tudi socialni demokratje in Nemci. Profesor Reisner je torej pošteno farbal na tr-

novskem shodu. Za profesorja res zelo čuden opravek.

lj **Umrli so v Ljubljani:** Marija Ljubič, občinska uboga, 87 let. — Josip Fritz, vpkokojeni mestni stražnik, 61 let. — Josip Vincenc Suhanek, rejene, 4 mesece. — Marija Pauscheg, bivša delavka, 63 let.

lj **Kurji tat prijet.** Pred kratkim je bil na južnem kolodvoru zasačen 16 let stari dninar Viktor Vidmar iz Kompile okraj Krško, ko je kradel premog. Policija je po aretaciji začela poizvedovati o njegovem predživljenju in je dognala, da ima opraviti z drznim tatom. Vidmar je v kratkem izvršil več tatvin. Svojemu bivšemu delodajalcu Oskarju Treotu je ukradel tri velike kokoši in dolg jermen. Ko je bil brez posla se je zadrževal pri nekem delavcu na Radecke cesti, kamor je nesel ukradene kokoši, kjer so jih skupno snedli. Bile so mu znane tudi razmere na dvorišču Ivane Vodnikove, kateri je tudi ukradel skupno z nekim Alojzijem Riharjem dve kokoši in enega petelina. Obadva so izročili sodišču.

lj **Ponočnjaki** so včeraj na Marije Terezije cesti št. 26 vrgli skozi okna v stanovanje železniškega strojevodje Gustava Luznerja dva kamenja, pri tem razbili 4 šipe in napravili 3 K škode. Hišni stanovalci so se ropota šip močno ustrašili.

Telefonska in brzojavna poročila.

VEST, DA SO UDRLE RUSKE, ANGLEŠKE IN FRANCOŠKE ČETE NA KITAJSKO NERESNIČNA.

Dunaj, 22. februarja. Vest, da so udre ruske, angleške in francoske čete na Kitajsko in da zasede Japonska južno Mandžurijo, da se je torej pričela razdelitev Kitajske, so neresnične. Že včeraj zvečer je »Slovenec« javil, da je Kitajska Rusiji na njen ultimatum dala dovoljen odgovor. Uradno se sedaj javlja, da Kitajska v tem odgovoru priznava vse pogodbe in privilegije, ki jih ima Rusija, obljublja te pogodbe respektirati, vsa vprašanja prijateljsko razmotrivati, privilegije obeh strank braniti in vzdržati prijateljske odnose s sosedi.

PASIVNA RESISTENCA V TRSTU.

Trst, 22. februarja. Uradniki izjavljajo, da so pripravljani nadaljevati pasivno resistenco do Velike noči.

Trst, 22. februarja. Vlada je pričela sedaj resno nastopati proti pasivnemu odporu. Iz Ljubljane je poklicala 20 državnih prometnih uradnikov, ki nadzirajo vsako partijo premikalcev. Delo, na državnem kolodvoru nadzira veliko število višjih uradnikov, tudi iz proste luke poročajo, da ondi nadzira delo večje število fin. uradnikov. Tudi iz Gorice in bližnjih mest pošlje vlada mnogo uradnikov v Trst.

Trst, 22. februarja. Slovenski soc. demokrati so imeli shod, na katerem so govorili proti pasivni resistenci. Govoril je tudi neki železničar z državnega kolodvora.

Dunaj, 22. februarja. Radi pasivnega odpora v Trstu se tudi na tukajšnjem brzojavnem uradu kažejo zamude. Radi tega je občinstvu priporočeno, naj za Trst namenjene brzojavke oddaja kot nujne.

DRŽAVNI NASTAVLJENCI.

Dunaj, 22. februarja. Državnozborski pododsek za državne nastavljenice je danes nadaljeval razpravo o službeni pragmatiki in je rešil sedem paragrafov.

AVSTRIJSKA DELEGACIJA.

Budimpešta, 22. februarja. Plenum avstrijske delegacije je danes pričel posvetovanja v zunanjem ministrstvu.

PORTUGALSKA V DVEH TABORIH.

Lizbona, 22. februarja. Dočim na Portugalskem v nekaterih krajih potujočim ministrom prirejajo navdušene sprejeme, se v drugih prebivalstvo upira. V Porede je bil aretiran duhovnik, ki je govoril proti vladi. Ljudstvo je pričelo zvoniti in je hotelo duhovnika oprostiti s tako silo, da je še le vojaštvo napravilo mir. V Santo Firdo ljudstvo ni pustilo maševati republičanskemu duhovniku in je zahtevalo nazaj prejšnjega duhovnika. Nastali so toliko nemiri, da je posredovalo vojaštvo.

VELIKE POVODNJI.

Tešin, 22. februarja. Laba je narastla in prestopila bregove. Cesta ob Labi je preplavljena. Promet z ladjami je ustavljen.

Vratislava, 22. februarja. Reke so na raznih krajih prestopile bregove.

Budimpešta, 22. februarja. Iz raznih krajev, posebno iz onih, po katerih teče reka Körös, se poroča o velikih povodnjih. Mnogo mest je poplavljenih.

ŽRTVE VIHARJA.

Kristanija, 22. februarja. V orkanu, ki je divjal včeraj zvečer so se potopile tri ribiške ladje. 11 ribičev je utonilo.

VIHARJI V SEVERNEM MORJU.

Cuxhaven, 22. februarja. Viharji trajajo dalje; vedno prihajajo poročila o škodah na ladjah. Včeraj popoldne se je pri Vogelsandu nasedla na morskoplitvino neka velika angleška jadrnica. Enajst parnikov je na visokem morju.

IZ RUSIJE IZGNANI JUDJE.

Peterburg, 22. februarja. V gouvrenementu Černikovu so izgnali vse judovske družine. Tudi v okrožju Sirašenu so izgnali 19 židovskih družin ob sedanjem precejšnjem mrazu. Gouverner ni hotel sprejeti židovskih prošilcev.

Mnenje gospoda dr. H. Strucka Solun

Gospod J. Serravallo, Trst.

Imam čast se Vam zahvaliti za vljudno pošiljatev buteljki Vašega Serravallovega Kina vina z železom in naznanjam Vam, da sem z njimi dosegel vedno izborne uspehe z rabo tega vina pri moji klienteli.

Solun, 27. maja 1909.

Dr. Struck.

Bolečine oslovskega kašlja

se otroku že po dvakratnem zavžitju Scott-ove emulzije bistveno popolnoma olajšajo. Dober sloves Scott-ove emulzije kot olajševalno sredstvo pri oslovskem kašlju se opira na popolno izbornost njene sestavine, kakor na poseben način Scott-ovega ravnanja in se že 34let dviga od dneva dneva.

Zdravniki ponovno predpisujejo

Scott-ovo emulzijo

in stariši, ki so jo že enkrat vporabili, bodo zopet vselej segli pri oslovskem kašlju po tem sredstvu.

Pristna les to znamko - ribičem - kot garancijam m. znanom SCOTT-ovega ravnanja.

Cena izborni steklenici 2 K 50 vtn.

Dobi se v vseh lekarnah.

3109

BILINSKA KISLA VODA

Izborna dietična namizna pijača.

O dobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravnik. Dobi se pri Mihal Kestnerju v Ljubljani.

Kurzi efektov in menjic. dne 21. februarja 1911.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	93—
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	93—
Skupna 4-2% papirna renta, februar—avgust	96-95
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	96-95
Avstrijska zlata renta	115-65
Avstrijska krona renta 4%	92-95
Avstrijska investic. renta 3 1/2%	82-65
Ogrska zlata renta 4%	111-60
Ogrska krona renta 4%	91-80
Ogrska investicijska renta 3 1/2%	81—
Delnice avstrijsko-ogrske banke	19-20
Kreditne delnice	672-75
London vista	250-92 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 mark	117-30
20 mark	23-47
20 frankov	19-01
Italijanski bankovci	94-50
Rublji	2-53 1/4

Meteorološko poročilo.

Višina n. moriem 300-2 m, sred. zračni tlak 736-0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Veetrovi	Nebo	Padevina v 24 urah v mm
21	9. zveč.	739.1	2.1	sr. svzh.	jasno	
22	7. zjutr.	740.5	-1.7	sl. svzh.	pol. obl.	0.0
	2. pop.	731.6	10.5	p.m. jzah.	del. obl.	

Srednja včerašnja temp. 2.0; norm. 0.4.

H. SUTTNER

urar, prva največja domača exportna tvrdka ur, zlatnine

Tovarniška varstvena znamka

„IKO“

Ljubljana Mestni trg

in srebrnine

bastna tovarna ur v Švici

